



ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

ETELÄ-KARJALAN SELVIYTYMISSUUNNITELMA/ MAAKUNTAOHJELMAN TOIMEENPANOSUUNNITELMA 2020 – 2021

Syyskuu 2020

VALMISTELUTYÖN TAVOITE

- / Muodostaa tilannekuva ja näkymä koronakriisin vaikutuksista sekä lyhyen aikavälin (2020-2021) tavoitteet ja toimenpiteet kriisin aluekehitysvaikutusten lieventämiseksi ja uuden kasvun aikaansaamiseksi Etelä-Karjalassa:
 - / Selviytymissuunnitelma osa maakuntaohjelman toimeenpanoprosessia.
 - / Aikataulu yhteensovitettu maakuntaohjelman prosessin kanssa: v. 2022 alusta voimaan astuu uusi maakuntaohjelma.
 - / Muodostaa maakunnallisen suunnitelman elpymisrahoituksen kohdentamiselle.
 - / Toimii pohjana aluekehityskeskusteluille, jotka käydään valtion ja Etelä-Karjalan välillä syksyllä 2020.
- / Maakuntahallitus käynnisti työn 18.5.2020.
- / Hyväksymismenettely MYR:ssä kokouksessa 28.9.2020.
- / Etelä-Karjalan selviytymissuunnitelma toimitetaan tiedoksi TEM:iin 30.9.2020 mennessä.

TEM:IN PYYNTÖ SELVIITYMISSUUNNITELMIEN LAATIMISESTA 18.6.2020

- TEM on pyytänyt maakunnan liittoja valmistelevaan alueelliset selviytymissuunnitelmat, jotka ovat pohjana koronaelvytyspaketin varojen jaolle ja edellytyksenä varojen käytölle.
- Koronaelvytyspaketti koostuu rahoituksesta talousarvion vuoden 2020 momenteilla 32.30.40 Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen, 32.30.42 Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen ja 32.30.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin sekä 32.30.51 Julkiset työvoimapalvelut.
- Suunnitelman tulee sisältää sekä nopean palautumisen painopisteet ja toimenpiteet, että valinnat uuden kasvun käynnistämiseksi.
- Tähtäimessä tulee olla elinkeinorakenteen uudistuminen, joka nojaa osaamiseen ja innovaatioihin ja suuntautuu kansainvälisesti. Jälleenrakennuksen toimenpiteiden tulee vauhdittaa digitalisaatiota ja tukea hiilineutraalin ja kestävän yhteiskunnan rakentamista. Myös julkiset hankinnat ovat elvytyksen kannalta merkittäviä.
- Aikajänteeltään suunnitelman tulee kattaa vähintään vuodet 2020–2021. Pidemmän tähtäimen strategiset valinnat ja toimenpiteet täsmentyvät maakuntaohjelmatyön 2022–2025 valmistelun yhteydessä.

VALMISTELU

- / Kysely kehittämistoimijoille (organisaatioille) tausta-aineistoinen oli avoinna 1.6.2020–3.7.2020:
 - Koronan vaikutukset + kehittämistoimet.
 - Kohderyhminä kunnat, oppilaitokset, elinkeinoyhtiöt, järjestöt.
 - Saatiin 20 vastausta.
- / Lähetekeskustelu käytiin 8.6.2020 MYR:ssä.
- / Maakuntahallituksessa 28.8.2020 käsittelyssä olivat alustavat linjaukset.
- / Suunnitelmaa työstettiin laajassa yhteistyössä:
 - Etelä-Karjalan ennakointityöryhmä, LPR–Imatra -kaupunkiseutu, Imatran seututyövaliokunta, Uusinajattelijoiden Etelä-Karjala, LPR:n kaupungin koordinoima yhteistyöfoorumi, maakunnallinen hyvinvointityöryhmä, työllisyyden johtoryhmä, matkailustrategian seurantaryhmä, kulttuurityöryhmä.
 - Yhteistä valmistelua ELY + TE-toimisto + Etelä-Karjalan liitto.
 - Teemakohtaista työstöä pienryhmissä (esim. yrityspalveluiden ja elinvoiman osalta).
 - MYR Sihteeristön käsittely 16.9.2020.
- / Hyödynnettiin olemassa olevia ohjelmia ja suunnitelmia
 - Maakuntaohjelma, Etelä-Karjalan työllisyysohjelma, Etelä-Karjalan liikennestrategia.



ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

TILANNEKUVA ENNEN KORONAA

Lähde:

Etelä-Karjalan toimintaympäristön nykytilan tarkastelu 3.3.2020

*Henrika Ruokonen, Ilppo Soininvaara ja Rasmus Aro
Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI*

VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS

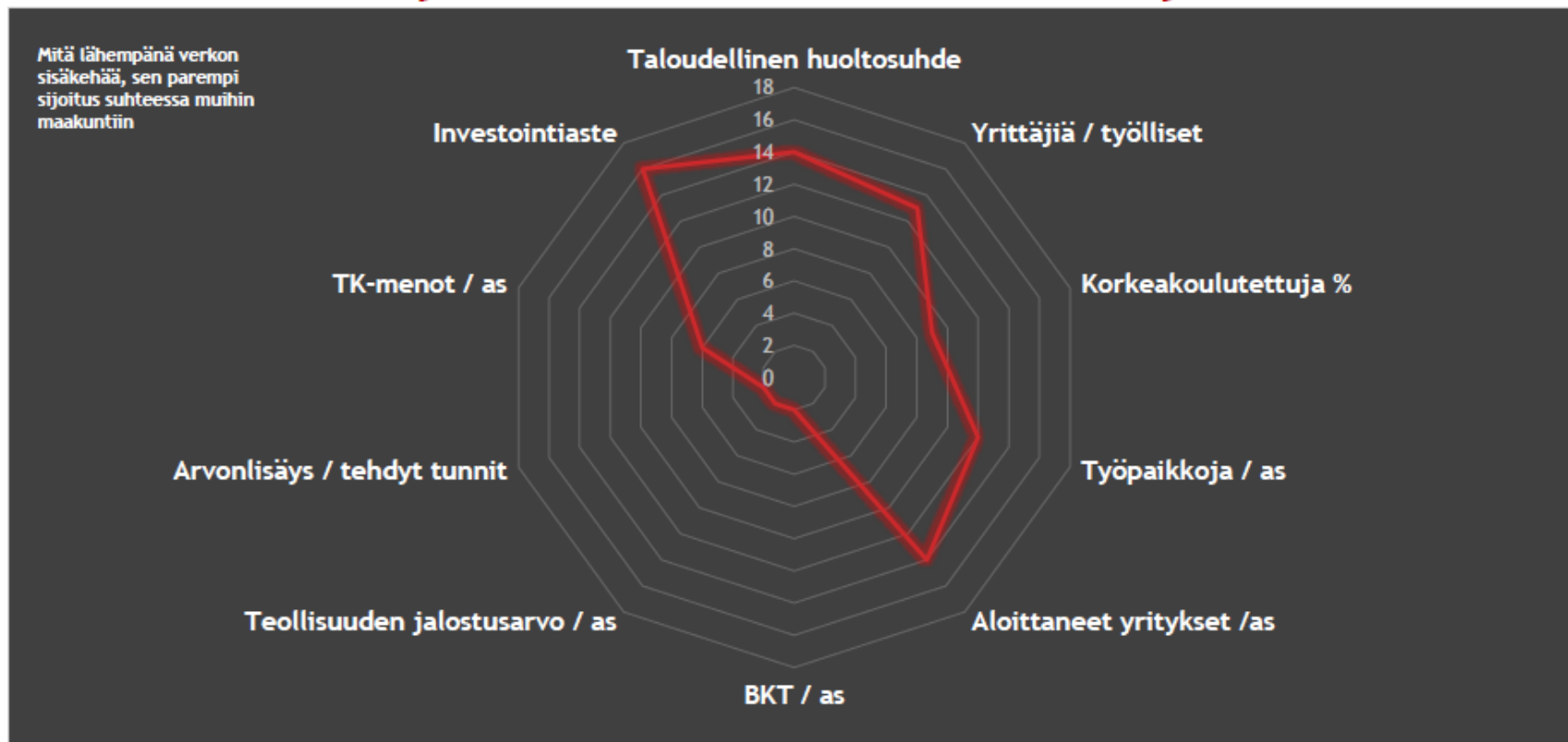
- / Etelä-Karjalan toimintaympäristöä leimasi vuosien 2007–2018 aikana väestön ikääntyminen ja supistuminen muuttotappioiden ja heikon luonnollisen väestönkehityksen vaikutuksesta.
- / Muuttotappioita selittää kahden eri ryhmän muuttoliike: nuorten muutto etenkin koulutuksen perässä sekä nuorten aikuisten muuttoliike työn perässä erityisesti Uudellemaalle.
- / Etelä-Karjalan teollisuuteen perustuva elinkeinorakenne koki merkittäviä muutoksia vuosien 2007–2017 aikana: maakunnan työpaikkojen määrä supistui 8,8 prosentilla, ja etenkin teollisuuden työpaikkojen määrä supistui voimakkaasti.
- / Maakunnan työllinen väestö supistui myös merkittävästi: vuosina 2007–2017 työllisten määrä oli laskenut 4 700 henkilöllä. Etelä-Karjalassa työllisiä oli vuonna 2018 lähes 50 000. Työllisten määrä väheni maakunnassa lähes 9 % vuosina 2007–2018.
- / Etelä-Karjalan taloudellinen huoltosuhde (160,7) on selvästi koko maan keskiarvoa (150,6) huonompi ja on heikentynyt keskimääräistä nopeammin. Taloudellisen huoltosuhteen kehitys kääntyi kuitenkin parempaan suuntaan vuonna 2017 laskien ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2011.

ELINKEINOT JA ELINVOIMA

- / Etelä-Karjalassa yrityskehitys koostuu vahvasti mikro- ja pienyrityksistä sekä teollisuuden suuryrityksistä. Teollisuuden merkitys on ollut suuri ja kasvuhakuisen pk-yritystoiminnan kulttuuri on alueella nuorta.
- / Metsäteollisuuden ja muun suurteollisuuden rakennemuutos on vaikuttanut vahvasti Etelä-Karjalan aluetalouteen, niin väestörakenteeseen ja työpaikkakehitykseen kuin koko yhteiskuntaan. Metsäteollisuuden uusiutuminen on Etelä-Karjalan aluetalouden kannalta keskeinen kysymys.
- / Biotalousosaamisen lisäksi alueella on vahva ympäristö- ja energia-alan osaamiskeskittymä, jossa syntyy jatkuvasti uusia innovaatioita ja uutta kasvuhakuista liiketoimintaa.
- / Ohjelmistoteollisuus on voimakkaasti kasvava toimiala, joka mahdollistaa älykkäitä ratkaisuja monilla toimialoilla. Toimialan haasteena on osaavan työvoiman saatavuus. Matkailu- ja hyvinvointialan pienyrityksissä tehdään aktiivista kehittämistä. Nuoria kehittämisintensiivisiä yrityksiä löytyy mm. uudenlaisten teollisuuden palvelujen, energiateknologian ja valmistustekniikan parista.
- / Etelä-Karjalan sijainti Venäjän rajalla on erityispiirre, joka on vuosisatojen ajan luonut mahdollisuuksia, mutta myös tarvetta sopeutua muuttuviin poliittisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin olosuhteisiin. Venäläismatkailu Saimaan rannoille oli kasvussa vuonna 2014 alkaneen laskun jälkeen.
- / Etelä-Karjalan erityispiirteitä ovat kehittyvä LUT/LAB-yliopistokonserni sekä Saimaa ja järviluonto.

ALUEEN ELINVOIMAPROFIILI

Etelä-Karjalan asemoituminen maakuntien joukossa



Kuvasta nähdään, että korkeasta teollisuuden arvonlisästä huolimatta maakunnan yrittäjyysaktiivisuus, työpaikkakehitys ja taloudellinen huoltosuhde ovat heikommalla tolalla valtakunnallisessa vertailussa. Elinvoimakehitys on siis huomattavan toispuoleista ja näin ollen aluetalouden kannalta riskit ovat korkeat.



ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

KORONAN VAIKUTUKSET ALUETALOUTEEN JA KEHITTÄMISEEN

ALUETALouden NÄKymiä

- / Kriisi iski ensin pienyritysvaltaisille toimialoille: maa-, metsä- ja kalatalouteen, ravintoloihin, matkailuyrityksiin, pieniin erikoiskauppoihin, osaan logistiikkayrityksistä sekä kulttuuriin, viihteeseen ja virkistykseen. Lomautukset levisivät myös teollisuuteen.
- / Etelä-Karjalan kauppakamarin kyselyssä (9/2020) 97 % vastaajista arvioi koronatilanteen vaikuttaneen yrityksen toimintaan. Vastaajista 85 %:lla liikevaihto oli pienentynyt ja 80% ennakoi liikevaihdon pienentymistä myös seuraavien kahden kuukauden aikana.
- / TAK Rajatutkimuksen (2019) mukaan ulkorajojen sulkeminen koronan vuoksi vähentää matkailutuloja Etelä-Karjalassa 25,4 miljoonaa euroa kuukaudessa eli miljoonan joka arkipäivä. Jos rajat pysyvät kiinni vuoden 2020 loppuun saakka, Etelä-Karjala menettää 900 htv:tä.
- / Kuntataloutta koronakriisi heikentää lisäämällä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon menoja, heikentämällä talouskasvua ja työllisyyttä ja sitä kautta verotuloja sekä vähentämällä kuntien maksutuloja.
- / Maailmantalouden epävarmuudesta huolimatta vienti on vetänyt vielä toistaiseksi hyvin. Metsäteollisuuden suuryritykset ovat hyvässä kunnossa ottamaan iskua vastaan ja esimerkiksi elintarvikkeiden, verkkokaupan ja lääkepakkauksille sekä hygieniapapereille on kysyntää. Painopaperin osalta kysyntä on kuitenkin jatkanut heikentymistä, minkä takia yt-neuvottelut käynnistyvät myös Etelä-Karjalassa.

KOTITALOUDET JA YKSITYINEN KULUTUS

- / Eri toimialoilla koronaepidemia on vaikuttanut eri tavoin. Majoitus- ja ravitsemustoimiala hiljentyi keväällä ja matkailusektori käytännössä pysähtyi täysin eikä kesän hyvästä kehityksestä huolimatta ole kokonaisuutena edellisvuosien tasolla. Kauppakeskuksissa liikkeet sulkiivat keväällä oviaan ja ovat rajoittaneet aukiolojaan.
- / Kesäkaudella kotimaan matkailu ja esimerkiksi matkailuautojen ja -vaunujen ostaminen kiinnosti yhä useampia. Digitaaliset viihdepalvelut ja pelaaminen lisääntyvät kun kotonaan vietetään enemmän aikaa. Kotien sisustaminen ja remontointi sekä pihojen ja puutarhojen laitto ovat lisänneet suosiotaan.
- / Pikkuhiljaa on palailtu ”tehostettuun” normaaliin, jossa kiinnitetään huomiota käsien pesuun ja desinfiointiin sekä etäisyyksien pitämiseen asiakkaiden ja henkilökunnan välillä. Asiakaspaiikkoja saattaa olla myös tarjolla normaaliin verrattuna rajoitetusti.
- / Kulutusmahdollisuudet eivät koske kaikkia; osa kotitalouksista on joutunut turvautumaan lainojen uudelleen järjestelyihin ja uusiin lainoihin. Syksyn 2020 alkaessa maksuhäiriömerkinnät ovat valtakunnallisesti kasvussa.
- / Etätöitä on tehty niillä aloilla, joilla se on mahdollista, esimerkiksi julkishallinnossa, taloushallinnossa ja ohjelmistopalveluissa. Alkusyöksystä toimistotyö on siirtynyt hybridimalliin, jossa osa työskentelee toimistolla ja osa joko osittain tai kokonaan etätyöpisteessä.
- / Maakunnan vapaa-ajan asuntojen käyttö on lisääntynyt. Mökkikauppa kiinnostaa myös nuoria perheitä.

TALOUDEN HEIJASTUS- VAIKUTUKSIA ALUEELLE

- / Huhti-kesäkuun 2020 aikana julkistettujen talousennusteiden vaihteluväli vuoden 2020 BKT:n laskulle on 5–10 %, mediaanin ollessa 6,3 %. Vuodelle 2021 on samana ajankohtana ennakoitu 2,5–5 % kasvua, mihin vaikuttaa suuresti kansainvälinen talouskehitys.
- / Suomen BKT supistui Tilastokeskuksen mukaan vuoden toisella neljänneksellä 4,9 % vuoden 2019 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Pudotus oli selvästi pienempi kuin EU-alueella muutoin.
- / Vientiteollisuus on merkittävässä roolissa alueen elinkeinorakenteessa. Maailmantalouden ja keskeisten markkinoiden kehitys vaikuttaa tuotantoon viiveellä. Teknologia- ja metalliteollisuuden syksystä ennakoitaan vaikeaa toisen neljänneksen tilauskirjojen perusteella.
- / Venäjän koronatilanne on heikko ja maan talous kärsii globaalin pandemian seurauksista, mistä seuraa merkittäviä riskejä Etelä-Karjalan aluetaloudelle.
- / Elokuussa 2020 on näköpiirissä, että jatkossa on mahdollisesti tulossa alueellisia rajoituksia, jotka pohjautuvat tautitilanteeseen. Mikäli tilanne pysyy Etelä-Karjalassa rauhallisena, yrityksillä on hyvät edellytykset toimia lähes normaalisti. Koronatilanne voi lisätä työstä poissaoloja mm. flunssakauden lastenhoitohaasteiden takia.

YRITYSTUKIEN AVULLA AKUUTIN KRIISIN YLI

- / Kaakkois-Suomen ELY-keskus ja Business Finland ovat myöntäneet Etelä-Karjalaan rahoitusta seuraavasti:
 - / ELY:n rahoitus noin 7 MEUR / 511 myönteistä päätöstä (tilanne 14.9.2020).
 - / Business Finland noin 16,3 MEUR / 305 myönteistä päätöstä (tilanne 14.9.2020).
 - / Molemmissa rahoitusmuodoissa myönteisen päätöksen on saanut noin kaksi kolmesta hakijasta.
- / Korona-apua yrittäjille on toteutettu yrityspalvelutoimijoiden, Lappeenrannan kaupungin Wirma yrityspalveluiden ja Imatran Seudun Kehitysyhtiö Kehyn, sekä LAB-ammattikorkeakoulun Business Millin, Pro Agria Etelä-Suomen ja Etelä-Karjalan Yrittäjien yhteistyönä. Palvelu on tavoittanut maakunnassa yli 2000 yritystä, yksinyrittäjät mukaan lukien noin 2600.
- / Kustannustuki koronakriisistä kärsineille yrityksille tuli haettavaksi 7.7.2020 ja se on työllistänyt alkusyksystä yrityspalveluorganisaatioita. Tämä instrumentti ei ole ollut yritysten kannalta toimiva, sillä monet yritykset ovat jääneet tuen ulkopuolelle ja toisaalta varattua tukea jäänee käyttämättä.
- / Yksinyrittäjätukea (2000 € / yritys) on jaettu kuntien kautta. Sitä on vielä runsaasti jäljellä ja saattaa jäädä käyttämättäkin, ellei jatkoaikaa hyödyntämiselle saada.
- / Valtakunnallisesti toimiva rahoituslaitos Finnvera tukee yritysten toimintaa takausten kautta. Kesän kuluessa annettujen takausten keskikoko on kasvanut, mikä on ilmentänyt maltillista kasvua tukea tarvitsevien yritysten koossa.

ALUEEN SIDOSRYHMIEN TILANNEKUVA (KYSELY 6/20)

- / Suurin osa vastaajista arvioi Etelä-Karjalan aluetalouden tilanteen heikkenevän vuodenvaihteeseen mennessä. Erityisesti Venäjän rajan sulkeutuminen ja kiinni pysyminen vähentää kysyntää palveluissa ja vähittäiskaupassa merkittävästi. Teollisuuden tilanne on epävarma ja keskeisten vientimarkkinoiden näkymät epäselvät. Metsäteollisuudessa ei nähty suurta muutosta. Mikäli mahdollista uutta korona-aaltoa ei syksyllä tule, näkymä voisi olla kohtuullisen hyvä perustuen Suomen vähittäiseen avautumiseen.
- / Kenties merkittävimmät uudet mahdollisuudet koronakriisin aikana on tuottanut "pakotettu" digiloikka. Etätyöt, etäopetus, verkossa kokoustaminen ja digitaaliset palvelut sekä etäasiointi ja uudet liiketoimintamallit (esim. ravintoloiden takeaway-ratkaisut ja kauppojen keräily- ja kuljetuspalvelut) ovat yleistyneet. Työajan käyttö on tehostunut, turhaa matkustamista on jäänyt pois ja paikkariippumaton työskentely on mahdollistunut.
- / Kiinnostus maaseutua, vapaa-ajan asumista sekä kotimaan matkailua ja retkeilyä kohtaan on kasvanut ja lisää Etelä-Karjalan houkuttelevuutta asumis- ja lomailumaakuntana. Yhteistyö alueen julkisten toimijoiden, yritysten ja koulutuksen järjestäjien välillä lisääntyi ja tiivistyi merkittävästi. Myös pienten toimijoiden tulisi päästä siihen mukaan, koska uudenlainen verkostoituminen voi synnyttää uutta liiketoimintaa.

ALUEEN SIDOSRYHMIEN TILANNEKUVA (KYSELY 6/20)

- / Etelä-Karjalan kannalta koronakriisi tuottaa paljon kriittisiä negatiivisia vaikutuksia. Työllisyyden heikkeneminen, nuorisotyöttömyyden lisääntyminen, lomautukset, yrittäjien jaksamisongelmat, syrjäytymisvaara ja muut sosiaaliset vaikutukset ovat niistä keskeisimpiä. Riskinä on työelämästä putoavien joukko, kun yritykset eivät voi rekrytoida vastavalmistuneita tai tarjota edes kesätyöpaikkoja. Maakunnan opiskelijoista merkittävä osa tulee alueen ulkopuolelta ja ulkomailta; etäopiskelu ja mahdolliset maahantulon haasteet vaikuttavat alueen elinvoimaan monin tavoin.
- / Yritysten toimintaan kriisi on vaikuttanut voimakkaasti, mutta toimialakohtaiset erot ovat suuria. Erityisesti kivijalkakauppa on kärsinyt. Mielialat ovat odottavat ja se voi siirtää investointeja.
- / Venäjän rajan kiinniolo ja venäläisten asiakkaiden puuttuminen on nostanut esiin useiden toimialojen Venäjä-riippuvuutta.
- / Maaseudun yrityksiä on koetellut työvoimapula puutarha- ja marjatilojen kausityövoiman osalta.

ALUEEN SIDOSRYHMIEN TILANNEKUVA (KYSELY 6/20)

- / Yleishyödyllisten toimijoiden kohdalla taloudellinen kielteinen vaikutus on suuri, sillä nämä eivät saa yritystukien kaltaisia avustuksia ja vaikutukset kohdistuvat maakunnan huonompiosaisiin (vajaakuntoisiin, osatyökykyisiin, pitkäaikaistyöttömiin ja nuoriin).
- / Kuntien talous oli kireä jo ennen koronaa. Verotulojen lasku ja nykyiset väestönkehitysarviot voivat johtaa negatiiviseen kierteseen, josta on vaikea palautua. Koronan varautumistoimet ovat heikentäneet sosiaali- ja terveydenhuollon taloutta.

Useat vastaajat mainitsivat näkemyksensä taustana oletuksen, että merkittävää toista tartunta-aaltoa ei syksyllä ole tulossa. Syksyllä 2020 tilanne elää hetkittäin ja hallitus on asettanut uusia, alueellisia rajoituksia koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi ja mahdollisen toisen aallon estämiseksi. Etelä-Karjalassa varaudutaan siihen, että toimintaympäristö ei palaudu ennalleen ainakaan loppuvuoden 2020 aikana.

JÄLKIHOITO JA JÄLLEENRAKENNUS ETELÄ-KARJALASSA

TAUSTALLA MAAKUNTAOHJELMA 2018–2021



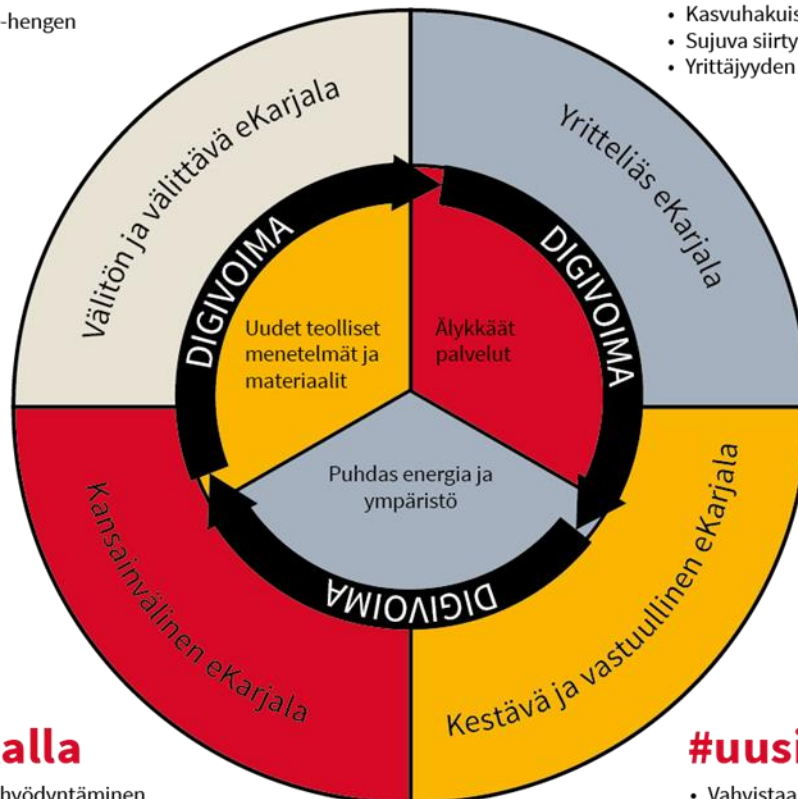
ETELÄ-KARJALAN MAAKUNTAOHJELMA 2018–2021

#yhdessä

- Muutosmyönteisyyden ja me-hengen lisääminen
- Hyvinvoinnin edistäminen

#tuloksentekijät

- Kasvuhakuisen liiketoiminnan synnyttäminen
- Sujuva siirtymä opintopolulta työelämään
- Yrittäjyyden edistäminen



#kauppapaikalla

- Sijaintiedun täysimääräinen hyödyntäminen
- Ihmisten ja organisaatioiden kansainvälistymisvalmiuksien lisääminen
- Yritysten kansainvälistäminen

#uusinajattelijat

- Vahvistaa maakunnan asemaa energia- ja ympäristöosaamisen ajurina
- Kokeilukulttuurin ja yhteistyön tukeminen
- Saimaan huomioiminen ja tuotteistaminen

TAVOITTEET V. 2020–2021

Etelä-Karjala toipuu koronapandemian aiheuttamasta äkillisestä kriisistä taloudellisesti ja sosiaalisesti sekä varautuu pandemian uuteen aaltoon. Erityistä huomiota kiinnitetään palvelu- ja kaupan alan yrityksiin, jotka ovat kärsineet pandemiasta eniten.

Maakunnassa löydetään uutta kasvua vastuullisesta, digitalisaatiota hyödyntävästä yritystoiminnasta ja elämäntavasta, joissa korostuvat puhdas ympäristö ja energia, tila ja väljyys sekä asumiseen, työntekoon ja opiskeluun liittyvät hybridimuodot että kestävä matkailu.

Vientivetoisen teollisuuden ja muun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä tuetaan saavutettavuusinvestoinneilla, osaavalla työvoimalla ja oppilaitosyhteistyötä edelleen tiivistämällä.

Etelä-Karjalan yrittäjyyskulttuuri vahvistuu ja julkinen sektori tukee toiminnallaan paikallista yrittäjyyttä ja osaamista. Elinkeinorakenne uudistuu yhteistyön, innovaatioiden ja kasvun kautta. Julkisia investointeja ja hankintoja hyödynnetään kasvualustana.

Nuorten tulevaisuususkoa vahvistetaan toimilla, jotka tukevat nuorten kiinnittymistä opinto- ja työllistymispolulle.

#YHDESSÄ

TYÖLLISYYSPALVELUT

HYVINVOINTIPANOSTUKSET

PAINOPISTEENÄ NUORET



ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO



TYÖLLISYYSTILANNE

- / Heinäkuun lopussa 2020 Etelä-Karjalassa oli työttömiä (sisältää työttömät + lomautetut) 8 812 eli 2 239 henkilöä (+34 %) enemmän kuin vuosi sitten. Lappeenrannan seudulla oli 34 % enemmän työttömiä kuin vuosi sitten (+1 494 henkilöä). Imatran seutukunnassa työttömien määrä nousi 33 % (+745 henkilöä).
- / Valtaosa työttömyyden kasvusta kohdistuu lomautusten kasvuun. Viimeisten tilastojen mukaan lomautettuja oli maakunnassa 1 484 eli 301 % viimevuotista enemmän. Työttömiä (ilman lomautettuja) oli 18 % vuoden takaista enemmän. Työttömyys on kasvanut lähes kaikissa pääammattiryhmissä, mutta eniten palvelu- ja myyntityöntekijöillä sekä ammatteihin luokittelemattomat -ryhmässä. Myös nuorten (+27 %) työttömyys on selvässä kasvussa. Pitkäaikaistyöttömiä oli 24 % viime vuoden heinäkuuta enemmän.
- / Työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoitettiin heinäkuun aikana 580 työpaikkaa, joka on 26 % vähemmän kuin vuosi sitten. Avoimia työpaikkoja oli eniten maanviljelyn avustaville työntekijöille, kassanhoitajille ja lipunmyyjille, lähihoitajille sekä toimisto- ja laitossiivoojille. Koko alkuvuoden aikana työpaikkoja on ollut tarjolla viidenneksen viime vuotta vähemmän.
- / Työllisyysaste vuoden toisella neljänneksellä oli 63,1 % (viime vuonna 70,1 %).

HYVINVOINTIVAIKUTUKSET

- / STM:n katsauksen (28.5.2020) mukaan yksinäisyyden ja turvattomuuden tunne on lisääntynyt koronapandemian aikana ja erityisesti ikäihmisten keskuudessa. Lastensuojelun palvelutarpeet ovat kasvaneet, kun koulut ovat keväällä olleet suljettuna. Perusterveydenhuollon palvelujen käyttöaste vähentyi kansallisesti kevään aikana merkittävästi. Se on näkynyt erityisesti suun terveydenhuollossa.
- / Perheiden jaksamista ovat rasittaneet poikkeusjärjestelyt ja toimeentulohuolet. MLL mukaan erityisesti yksinhuoltajaperheet ovat olleet tiukoilla. Etelä-karjalassa ovat nousseet esiin erityisesti vauvaperheiden jaksaminen ja nuorten päihdekäyttäytyminen.
- / Vakavia sairauksia on korona-aikana saattanut jäädä hoitamatta, koska ihmiset eivät ole uskaltaneet hakeutua hoitoon. Hoitojonojen odotetaan kasvavan kiireettömän hoidon viivästyessä koronan takia.
- / Kansallisesti itsemurhat ovat lisääntyneet noin kuudenneksen kaikissa ikäluokissa.

NUORTEN TILANNE

- / Koronatilanne on riski erityisesti syrjäytymisuhan alla oleville sekä koulutuksen ja työelämän nivelvaiheessa oleville nuorille. Nuoriin kohdentuvia vaikutuksia:
 - / YLE uutisoi 25.5.2020 Pelastakaa lapset -järjestön kyselystä 13–17-vuotiaille lapsille ja nuorille. Koronatilanne on aiheuttanut monille lapsille ja nuorille huolta vanhempiensa jaksamisesta, mielenterveydestä sekä perheen toimeentulosta. Erityisen hankalaan asemaan ovat joutuneet vähävaraisten perheiden lapset ja nuoret. Yli puolet vastaajista koki olleensa poikkeusolojen vuoksi aiempaa yksinäisempi.
 - / Etäkoulu aiheutti osalle oppijoista haastetta, jotka voivat edelleen kasautua, jos koronatilanne pahenee.
 - / Poikkeustilanne on vaikeuttanut osalla opiskelijoita valmistumista tai jatko-opintopaikan saavuttamista. Ammatillisessa koulutuksessa haasteita on ollut etenkin ravintola- ja sote-aloilla, joissa koronatilanne on vaikeuttanut harjoittelujen ja näyttöjen toteuttamista.
 - / Nuorten päihdekäyttäytyminen on noussut esille Eksotessa lasten ja perheiden palveluissa
 - / Valtakunnallinen Mieli ry:n kriisipuhelin on kesän 2020 aikana saanut edellisvuoteen verrattuna kaksinkertaisen määrän itsetuhoisia yhteydenottoja etenkin nuorilta 18–29-vuotiailta naisilta

#TULOSENTEKIJÄT

KASVUHAKUINEN LIIKETOIMINTA
YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN
JULKISET HANKINNAT



YRITTÄJYYDEN TILANNEKUVA

- / Koronarahoitus on aktivoinut uusia yrityksiä Business Finlandin ja ELY-keskuksen rahoituspalveluiden piiriin:
 - / Näiden yritysten joukossa on toimijoita, joille pitkäjänteinen kehittämistoiminta on uutta.
 - / BF ja ELY-keskuksen kriisirahoitusta on maakunnassa saanut noin kaksi hakijaa kolmesta sitä hakeneesta.
 - / Pk-yritysten osalta kriisi ei ole vielä ohi ja tulee varautua mahdollisiin lisätarpeisiin syksyn aikana.
- / Palvelujärjestelmä on toiminut hyvin:
 - / Korona-apu verkoston hyvää yhteistyötä jatketaan Etelä-Karjalassa sovittaen sen toimenpiteet tilanteen mukaan.
 - / LAB AMK:n yhteydessä toimiva Business Mill palvelu on onnistunut verkottamaan uusia yrityksiä korkeakoulukampuksen potentiaaleihin.
- / Tiiviin vuorovaikutuksen kautta yrityksiltä on noussut esiin mm. seuraavia temaattisia kehittämisalueita:
 - / Yritysten digivalmiudet, jossa on isoimmat haasteet pk-sektorilla.
 - / Energiatehokkuus ja kestävä liiketoiminta.
- / Kun yksityinen kulutus on vähentynyt, julkisten hankintojen aikaistamisella voidaan tuottaa tasapainottavaa kysyntää yritysten tuotteille ja palveluille.

TUNNISTETTUJA KEHITTÄMISTARPEITA

/ Yrityspalvelut

- / Aktiivisen sijoittautumistoiminnan pitkäjänteinen resursointi sekä alueeseen liittyvien verkostojen, kuten korkeakoulualumnien, hyödyntäminen sijoittautujina tai sijoittautumispotentiaalin tunnistajana.
- / Kansainvälistyvien yritysten palvelupolun selkeyttäminen: viennin edistämiselle edelleen suuri tarve.
- / Yritysten rinnalla kulkemiseen ja projektihallinnon osaamisen kasvattamiseen tarvitaan lisäresurssia, jotta koronatilanteessa aktivoitu kiinnostus tuottaa pitkäjänteisemmin tulossa.
- / Niukkojen ja hajautettujen yrityspalveluresurssien tiivistäminen vahvemmakeksi kokonaisuudeksi.
- / TE-toimisto ja ELY-keskus käyvät syksyn aikana läpi niiden yrittäjyyteen ohjaamisen sekä siihen liittyvät palvelut (arvioinnit, valmennukset, koulutukset jne.), jotta tieto mahdollisuuksista saavuttaa mahdollisimman hyvin kaikki potentiaaliset yrittäjät.
- / Etelä-Karjalan elinkeinorakenteen tasapainottamiseksi ja maakunnan kriisinkestävyyden kasvattamiseksi pk-yrityskentän investointikyky vaatii toimia. Maakunnan nostaminen korkeampien yritystukien piiriin on perusteltua kun tukialueita seuraavan kerran tarkastellaan.

TUNNISTETTUJA KEHITTÄMISTARPEITA

- / Osaavan työvoiman saatavuus:
 - / Työvoiman osaamiseen liittyvään täydennys-, koulutus- ja muutostarpeeseen vastaaminen, ennakointiprosessin systematisointi.
 - / Elinkeinoelämän oppilaitosyhteistyön tiivistäminen kaikilla koulutusaloilla.
 - / Opiskelumahdollisuuksien täydentäminen uusilla koulutusohjelmilla kaikilla koulutusasteilla.
 - / Olemassa olevan koulutustarjonnan ja yhteistyömahdollisuuksien laajempi esille tuonti yrityksille.
 - / Ammatillisen koulutuksen saavutettavuuden kehittäminen.
 - / LUT/LAB-konsernissa hakijamäärät kasvoivat vuonna 2020. LUT:in hakijoista puolet on Uudeltamaalta. Korkeakoulukampus on vetovoimatekijä ja tuottaa osaavaa työvoimaa alueelle.

#UUSINAJATTELIJAT

TKI JA EKOSYSTEEMIT

KESTÄVÄ ELVYTYS

SAIMAA JA MATKAILUALA



TKI JA EKOSYSTEEMIT

- / Etelä-Karjalan innovaatioekosysteemiä kehitetään edelleen alueen vahvuuksiin perustuen:
 - / Energiaosaamisen TKI-keskittymä (painoalana sähkötekniikan huippuosaaminen ja soveltaminen).
 - / *Ekosysteemisopimuksen kärkenä ”Green Electrification – Vihreä sähköistäminen”.*
 - / Vahvaa kansainvälistä osaamista ja tuotantoa metsäteollisuuden arvoketjussa ml. biojalostus ja uusiutuvat materiaalit (toimintaedellytysten turvaaminen).
 - / Kiertotalouspalveluiden kehittäminen ja maakunnallisen tiekarttatyö (mm. Kukkuroinmäen investoinnit, Urban Infra Revolution konsortiohankkeen jatkotoimet).
 - / Älykkäät palvelut, digikyvykkyydet ja teollinen digitalisaatio (ml. Sote-palvelujärjestelmät).
- / TKI-ympäristöjen, -investointien ja ekosysteemien kehittämisessä hyödynnetään monipuolisesti kehittämisrahoituksia kansallisesti sekä kansainvälisesti.
- / LAB AMK ja Business Mill palvelun aktiivinen mukanaolo koronakriisin palveluissa on avannut uuden kanavan yritysten korkeakouluyhteistyölle.
 - / Osaavan työvoiman saatavuus: kurssi- ja opinnäytetyöt, harjoittelupaikat.
 - / Uudet TKI-avaukset ja innovaatio-osaamisen kehittäminen yrityksissä.
- / Yhteistyö kansallisten innovaatiotoimijoiden kanssa alueellisesti tavoitteiden tueksi.

KESTÄVÄ ELVYTYS HINKU- MAAKUNNASSA

Suomen kestävän kasvun ohjelmaan tarjoamme kehittämiskokonaisuuksia:

- / Vetytalouden edistäminen ja uuden energiateknologian kokeilu ympäristö.
 - / Esikaupalliset edelläkävijäratkaisut korkeaan osaamiseen perustuen.
 - / Kuntien hiilineutraalin siirtymän tueksi (demonstraatioalustat, puhtaan energiantuotannon kapasiteetin lisäys, kestävä rakentaminen ja liikenne).
- / Teollisen kilpailukyvyn vahvistamista tukevat raideinvestoinnit.
 - / Imatra-Svetogorsk raideliikenteen kansainvälistäminen.
 - / Investoinnit Karjalan rataan.
- / Eteläisen Saimaan venematkailua ja vesistön tilaa parantavat hankkeet
 - / Kutilan kanava + pumppaamot.
 - / Imatran seudun kehittämiskohteet.

SAIMAA JA MATKAILUALAN NÄKYMÄT

- / Näkyvin muutos on venäläisten matkailijoiden kato katukuvasta, kaupoista, kylpylöistä ja majoitusliikkeistä.
- / Suhdanneherkän, Venäjään painottuvan matkailumarkkinan vahvistaminen kotimaan ja Keski-Euroopan markkinoilla:
 - / Kestävän ja turvallisen luonto- ja liikuntamatkailun palvelutarjonnan ja niitä tukevan infrastruktuurin kehittäminen, mm. Saimaa Geopark, Saimaan saaristoreitti ja Euroopan kaukovaellusreitti E10 sekä muut kansainväliset reitit.
 - / Saimaa-ilmiö2026-hankkeseen osallistuminen koko maakunnassa.
 - / Olemassa olevien tapahtumien elpyminen ja uusien houkuttelu mukaan lukien konferenssit ja kokoukset.
- / Saimaan alueen yhteistyön edistäminen sekä Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan yhteisen digitaalisen alustan (Saimaa.fi/Lakesaimaa.fi) toteuttaminen.
- / Etelä-Karjalan matkailutoimijoiden koordinaatio sekä resurssien yhteiskäyttö ja tehokas hyödyntäminen tukee koronavirukseen reagoimista.
- / Paikkariippumattoman työskentelyn ja etätömahdollisuuksien hyödyntäminen.

#KAUPPAPAIKALLA KANSAINVÄLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- / Saavutettavuus
- / Alueen vetovoima opiskelu- ja työskentelypaikkakuntana

VAIKUTUKSET KV- TOIMINTAYMPÄRISTÖÖN

- / Suomen ja Venäjän välisen rajan nopea sulkeutuminen molempien valtioiden päätöksellä on ollut kova isku rajamaakunta Etelä-Karjalalle.
- / Takaisku Lappeenrannan lentokentän hyvin alkaneelle kehitykselle oli Ryanairin lentojen loppuminen keväällä ja uudelleen alkusyksystä, mutta tiedossa on myös uusia reittejä, kun lennot taas käynnistyvät.
- / Kansallisen arvion mukaan teknologiateollisuuden yrityksiä vaivaa erityisesti koronan takia heikentynyt kysyntä: Jo tehtyjä tilauksia perutaan tai siirretään myöhemmäksi, asiakkaiden tiloihin ei päästä tekemään asennuksia tai asiakkaat eivät ota tuotteita vastaan omien ongelmiansa vuoksi. Vientiteollisuuden epävarmuutta ja riskejä lisää kriisin pitkittyminen sekä taloudellinen kehitys monilla kohdemarkkinoilla.
- / LUT-yliopistossa ja LAB-ammattikorkeakoulussa on paljon ulkomaalaisia opiskelijoita. Korona vaikuttaa opintomaksuista saataviin tuloihin sekä opintojen viivästymiseen ja sitä kautta yliopiston ja amk:n rahoitukseen. Laadukkaaseen virtuaaliseen opetukseen, opiskelijakokemukseen ja yhteisöllisyyteen verkossa panostetaan tiukalla aikataululla ja vahvasti. Korona vaikeuttaa kv-kumppaniyhteistyötä ja uusien yhteyksien solmimista.

KANSAINVÄLISET OSAAJAT JA OPISKELIJAT

- / Koronatilanteesta seuraa haasteita kansainvälisten työntekijöiden ja osaajien sitouttamiseen Skinnarilan kampukselle ja maakuntaan. Etäopiskelu saattaa muuttaa pysyvästi fyysisen kampuksen roolia yliopisto-yhteisön ytimenä.
- / Vuonna 2018 Etelä-Karjalaan jäi 16 % LUT:sta valmistuneista opiskelijoista. Koulutusta vastaavien työpaikkojen määrä ja yrittäjyysilmapiiri, alueen viihtyvyys sekä saavuttavuus, ovat kriittisiä menestystekijöitä, joita tulee jatkuvasti kehittää. Tuloksia odotetaan mm. Business Mill hautomotoiminnalta, TalentHUB- ja Kokka kohti Suomea- hankkeilta.
- / Valmistuneiden opiskelijoiden työvoiman kohtaanto-ongelman keskeiset ratkaisijat ovat kunnat, yritykset, korkeakoulujen urapalvelu ja TE-toimisto. Kansainvälisten opiskelijoiden kohdalla isoimpia tunnistettuja haasteita ovat kielitaito ja soveltuva työkokemus sekä verkostojen puute.
- / LUT ja LAB ovat vertailun kärjessä kv-opiskelijoiden osuudessa opiskelijayhteisöstä. Käynnissä oleva Etelä-Karjalan Aasia-osaamiskeskittymä -hanke edistää merkittävän määrän maksavien kv-opiskelijoiden tuloa alueelle 2021 syksystä lähtien. Kv-opiskelijoiden polun sujuvoittaminen lupaprosessista asumisjärjestelyihin tulee vaatimaan alueellista yhteistyötä.

INFRAALLA ELVYTTÄMINEN

Maakunnan saavutettavuutta edistävät seuraavat investointikohteet. Niiden toteutuksesta seuraa nopeita myönteisiä vaikutuksia toipumiseen.

- / Kaksoisraiteen rakentaminen välille Joutseno–Luumäki ja Imatran rautatierajanylityspaikan avaaminen kansainväliselle liikenteelle.
 - / Teollisuuden logistiikan kannalta sujuva raideliikenne on keskeistä. Kaksoisraide tarvitaan koko matkalle Luumäki–Imatra välillä ja Imatran rautatierajanylityspaikan avaamista kansainväliselle liikenteelle on edistettävä ja Imatra–valtakunnan raja välin investoinnit toteutettava ripeästi.
- / Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistymisen varmistaminen.
 - / Tiestö on molemmin puolin rajaa laitettu kuntoon ENPI ja CBC-rahoituksella. Hallituksen periaatepäätös 9/2019 kansainvälistämisestä pantava toimeksi siten, että ylityspaikka voidaan avata kansainväliselle liikenteelle hallituksen periaatepäätöksen mukaisesti.
- / Hyödynnetään Saimaan kanavan sulkujen pidentämisen tuomat mahdollisuudet vesiliikenteen kehittämisessä.

Muita toimenpiteitä, joilla saavutettavuutta voidaan parantaa ovat:

- Junavuorojen palauttaminen ja junien pysähtyminen maakunnan pienemmillä asemilla.
- Maantieväylien kunnosta huolehtiminen ja liikennestrategian mukaiset tieverkon kehittämishankkeet.
- Lappeenrannan lentoyhteyksien kehittäminen.
- Uusi, määräaikainen valtiontuki kuntien laajakaistahankkeiden omarahoitusosuuden keventämiseen.



ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

TOIMENPITEET 2020-2021+

YHTEENVETO TOIMISTA

Etelä-Karjalan maakuntaohjelman kärkiin on sisäänrakennettu kestävän kehityksen elementit eli sosiaalisen, kulttuurisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden tavoittelu. Näin ollen tavoitteemme ovat linjassa Hetemäen työryhmän jälkihoito- ja jälleenrakennusstrategian tavoitteiden sekä keinojen kanssa.

Seuraaville kalvoille on koostettu kehittämiskohteita luokiteltuna nopeisiin toimiin sekä elvytys ja jälleenrakennustoimiin.

/ **NOPEAT TOIMET/JÄLKIHOITO (2020–2021)**

- / Koronatilanteessa alueen asukkaiden ja yritysten hyvinvointia edistäviä toimia, jotka voidaan toteuttaa uudelleen suuntaamalla tiedossa olevia voimavaroja sekä rahoitusta.
- / Kansallinen maakuntien omaehtoisen kehittämisen rahoitus (MOKRA), EAKR 2014-2020 rahoitus , työllisyyspolitiikan määrärahat, kansalliset koronatuot yrityksille

/ **ELVYTYS JA JÄLLEENRAKENNUS (2021-)**

- / Alueen kestävä elvytystä, veto- , elin- ja pitovoimaa tukevia toimia, joiden toteuttamiseen tarvitaan lisärahoitusta
- / ReactEU + EU elpymisväline (RRF, Recovery and Resilience Facility), EU ohjelmakausi 2021+ , Valtion budjettirahoitus eri ministeriöiltä

#YHDESSÄ

NOPEAT TOIMET

- / Äskettäin työttömäksi jääneiden osaamisen tunnistaminen ja mahdollisten osaamisvajeiden paikkaaminen täsmäkoulutuksin työttömyyden pitkittymisen katkaisemiseksi.
- / Yrittäjien rekrytointiin liittyvän osaamisen tukeminen huomioiden erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden riskin omaavien henkilöiden tai osatyökykyisten henkilöiden työllistymiseen liittyvät mahdolliset lisätuen tarpeet.
- / TE-toimiston työnvalmennuspalvelun vahvempi/laajempi käyttö työmahdollisuuksien löytämisen ja työssä aloittamisen tukena sekä myös erilaisissa työllisyyteen liittyvissä nivelvaiheissa.
- / Työttömien terveystarkastuksen systemaattinen käyttö työttömyyden alkuvaiheessa mahdollisten työ- ja toimintakykyyn liittyvien esteiden tunnistaminen ja tarvittavien toimien toteuttaminen.
- / Työttömille nuorille kohdennettu työllisyyspoliittinen hanke/hankkeita.
- / Sosiaalisen tuen hanke aikuisille (> 30-vuotiaat) (vrt. [valtakunnallinen nuorten Onni-hanke](#)) tai vastaavatyypin ”paketin” koostaminen olemassa olevista palveluista.
- / Lappeenrannan ja Imatran Ohjaamo-toiminta tavoittaa laajasti ja moniammatillisesti nuorisoa yhteistyössä mm. kuntien ja oppilaitosten kanssa. Nuorten osallistaminen niiden kautta ratkaisujen pohtimiseen.
- / Järjestöjen yhteistyöelimen, järjestöparlamentin, toiminnan vakiinnuttaminen.
- / Tapahtuma- ja harrastuskalenterin ottaminen aktiiviseen käyttöön, jotta tarjonta löytää kysynnän.

#YHDESSÄ

ELVYTYS JA JÄLLEENRAKENNUS

- / Etelä-Karjalassa on tunnistetusti hyvä yhteisen tekemisen henki. Koronasta selvittää #yhdessä hyödyntäen sote-uudistuksen tuomat mahdollisuudet #uusinajatella toimintatapoja.
- / Sotepalvelujärjestelmän vahvistaminen julkis-yksityisessä yhteistyössä (ml. Pk-palveluyritysten osaamisen kehittäminen ja verkostot).
- / Järjestöt ovat maakunnassa aktiivinen, osaava kumppani julkiselle sektorille ja toimintoja tehdään moniammatillisena yhteistyönä.
- / Opiskelijoille tarjotaan tukea harjoittelu ja kesätyöpaikkojen löytämiseksi.
- / Tarjotaan räätälöityä ja kohdennettua tukea niille perheille, joille koronatilanne on tuonut erityistä haastetta.
- / Julkisen sektorin uusien työkokeilu/oppisopimusmahdollisuuksien tunnistaminen / lisääminen.
- / Toimenpiteitä uusien työ-, työkokeilu- ja palkkatuetun työn (ml. oppisopimus) mahdollisuuksien löytämiseksi nuorille.
- / Panostetaan työelämässä olevien sekä työttömyysuhan alla olevien ja työttömien osaamisen kehittämiseen hyödyntäen monipuolisesti täydennyskoulutusmahdollisuudet.

#TULOKSENTEKIJÄT

NOPEAT TOIMET

- / Kuntien yksinyrittäjätukien myöntöajan jatkaminen. Myöhemmin selvitettävä mahdollisuutta kohdentaa tukia ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen yrityksissä.
- / Koronatukirahoitusta saaneiden yritysten jatkopalvelu kehittämismahdollisuuksien hyödyntämiseksi.
- / Alueen yritysten jatkossa tarvitseman tuen kysynnän ja tarjonnan tasapainon varmistaminen (tukimuotojen saatavuus ja kohdentuminen poikkeuksellisesta tilanteesta eniten kärsiville toimijoille).
- / Julkisten hankintojen ja investointien saattaminen liikkeelle etupainotteisesti.
- / Yrityspalveluiden maakunnallisen saavutettavuuden varmistaminen.
- / Yritysvaikutusten arvioinnin laajempi ottaminen osaksi päätöksentekoa.
- / Yrittäjyyskulttuurin ja -ilmapiirin kehittäminen. Uusinajattelijat -hengen valuttaminen organisaatioiden arkitekemiseen.
- / Kulttuuri- ja tapahtumatoimijoiden kriittisen tilanteen tiedostaminen sekä sen helpottaminen täsmätoimenpitein.

#TULOKSENTEKIJÄT

ELVYTYS JA JÄLLEENRAKENNUS

- / Etelä-Karjala tulee nostaa EU-valtiontukisäännöissä korkeamman investointitukitason piiriin, jotta yrityksillä on isompi kannustin investoida.
- / Yritysten investointitukia tulee voida kohdentaa myös toimitilainvestointeihin.
- / Ammatillisen koulutuksen tarjooman laajentaminen erityisesti täydennyskoulutus tarpeisiin ml. tutkintokoulutuksen osat valtiontukirahoituksella.
- / Paikkariippumattoman ammatillisen koulutuksen kehittäminen yhteistyössä kuntien, oppilaitosten ja elinkeinoelämän kanssa.
- / Lisäresursointi yrityspalveluihin koronatilanteen jälkihoitotarpeeseen vastaamiseksi.
- / Työelämässä olevien osaamisen kehittäminen työelämän muuttuvien vaatimusten tasalle.
- / Lisäpanostukset Lappeenrannan ja Imatran kaupunkien julkisten hankintojen kehittämistyön (mm. HEH ja HIH hankkeet) vakiinnuttamiseksi sekä hyvien käytäntöjen laajentamiseksi koko maakuntaan (maakunnallinen hankintaosaamispooli).
- / Panostaminen yritysten ja osaajien sijoittautumispalveluihin
- / Digitaalisen saavutettavuuden laajentaminen maakunnassa.

#UUSINAJATTELIJAT

NOPEAT TOIMET

- / Saimaan matkailumarkkinan vahvistaminen kotimaassa ja Saimaan matkailuyhteistyön syventäminen.
- / Yritysten digikyvykkyyden ja kestävän yritystoiminnan kehittäminen.
- / Koronatilanteen jatkotoimet yritysten TKI-toiminnan vahvistamiseksi.
- / Selvitykset puhtaan energiantuotannon uusista mahdollisuuksista maakunnassa.
- / Ennakointityön ja jatkuvan strategiaprosessin kehittämisen sekä siihen panostaminen valintojen ja päätöksenteon pohjaksi.

ELVYTYS JA JÄLLEENRAKENNUS

- / Julkisten investointien hyödyntäminen alustana innovatiivisille hankinnoille kestävän elvytyksen kohdentamiselle (mm. liikuntapaikkainvestoinnit, jätevedenpuhdistamo, energiatehokkuusratkaisut julkisissa kiinteistöissä). Kokeiluympäristöt.
- / Strategiset kehittämisinvestoinnit kestävän elvytyksen kohteina (vetytalous ja hiilidioksidin hyödyntäminen raaka-aineena P2X, uusiutuvan energian ratkaisut, kestävän vesiliikenteen edistäminen).
- / Toimenpiteet Saimaan alueen nostamiseksi Suomen kolmen tärkeimmän matkailualueen joukkoon.
- / Suoran EU-rahoituksen hakemiseen ja kotiuttamiseen liittyvän osaamisen kehittäminen

#KAUPPAPAIKALLA

NOPEAT TOIMET

- / Rajaliikenteen sujuva varmistaminen muuttuvissa tilanteissa.
- / Venäjän rajan sulkeutumisesta eniten kärsineiden toimialojen ja toimijoiden tilanteen vakauttaminen.
- / Kansainvälisen yhteistyön ylläpitäminen ja kehittäminen koronakriisin mahdollistamilla tavoilla.

ELVYTYS JA JÄLLEENRAKENNUS

- / Nopeiden datayhteyksien edistäminen maakunnassa.
- / Kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien sijoittautumisen edistäminen sekä sitouttaminen alueeseen ja osallisuus.
- / Kansainvälisen saavutettavuuden edistäminen (raideliikenne, yhteydet rajan yli, vesiliikenne, lentoliikenne)
 - / Saimaan vesiliikenne,
 - / Lappeenrannan lentokenttä,
 - / Kaksoisraiteen jatko,
 - / Imatran rautatie-rajanylityspaikka,
 - / Parikkalan rajanylityspaikka.

TULEVAISUUS TEHDÄÄN YHDESSÄ

- 1) Yhteinen usko menestykseen
- 2) Rohkeus uudistua
- 3) Kasvukulttuurin luominen
- 4) Yhteistyötä hyvällä draivilla
- 5) Onnelliset ihmiset.

*Mikään asia ei ole liian iso tai pieni
usinajattavaksi, jotta sen voi tehdä paremmin ja
kestävämmin, kannattavammin ja hauskemmin.
Uusinajattelu on Etelä-Karjalassa jokaisen oikeus.*

